Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881(Print); IMPACT FACTOR :10.16(2026); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer-Peer Reviewed, Refereed & Open Access International Journal - As per UGC Norms
(Fulfilled Suggests Parameters of UGC by IJMER)
Volume:15, Issue:4(3), April 2026
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed: Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in

హిందూపురం మండలంలో పనిముట్లు విశేషార్థాలు

పరిశోధకులు : రావిపాటి శివయ్య,
పాఠశాల సహాయకులు, తెలుగు,
జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాల, నూతిమడుగు,
అనంతపురం జిల్లా.
9885154281,
rayapati03@gmail.com

ఉపోద్ఘాతం (Introduction) :

"మానవ నాగరికత పరిణామ క్రమంలో మనిషి తన అవసరాలను తీర్చుకోవడానికి రూపొందించుకున్నవే పనిముట్లు. రాయలసీమ ముఖద్వారంగా పేరుగాంచిన హిందూపురం మండలంలో, పనిముట్లు కేవలం భౌతిక సాధనాలు మాత్రమే కావు; అవి ఇక్కడి ప్రజల జీవనశైలికి, కష్టానికి మరియు సంస్కృతికి ప్రతిబింబాలు. వర్షాభావ పరిస్థితులు ఉండే ఈ ప్రాంతంలో వ్యవసాయానికి ఉపయోగించే పాతకాలపు 'నాగలి' (Plough) నుండి ఆధునిక 'కల్టివేటర్ల' (Cultivators)వరకు, అలాగే ప్రసిద్ధ హిందూపురం చేనేత రంగానికి ఊపిరిపోసే 'మగ్గం' పనిముట్ల వరకు ప్రతి దానికీ ఒక విశేషార్థం ఉంది. ఈ మండలం యొక్క భౌగోళిక పరిస్థితులకు అనుగుణంగా రూపుదిద్దుకున్న ఈ పనిముట్లు, ఇక్కడి శ్రమజీవుల నైపుణ్యాన్ని మరియు వారి సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని చాటిచెబుతాయి." హిందూపురం మండలాన్ని ప్రత్యేకంగా గమనిస్తే హిందూపురం మండలంలోని కుల వృత్తులు, ముఖ్యంగా పట్టు పరిశ్రమ మరియు నేత రంగానికి సంబంధించిన నిర్దిష్ట పదజాలం, వాటి సామాజిక-ఆర్థిక పదజాలాన్ని మనం పరికించవచ్చు.

పట్టు పరిశ్రమ - సాంకేతిక పదజాలం ;

ఆసియాలోనే అతిపెద్ద పట్టు గూళ్ల మార్కెట్ హిందూపురంలో ఉండటం వల్ల ఇక్కడి సామాన్య ప్రజల భాషలో కూడా ఈ పదాలు నిత్యం వినిపిస్తాయి. "చాకీ" అనగా పట్టు పురుగులు చిన్నవిగా ఉన్నప్పుడు వాటిని పెంచే ప్రత్యేక కేంద్రం. రైతులు ఇక్కడి నుండి పురుగులను కొనుగోలు చేస్తారు. "చంద్రిక" అనగా పట్టు పురుగులు గూళ్లు అల్లడానికి ఉపయోగించే వెదురుతో చేసిన చట్రం. దీనిని ఇక్కడి యాసలో 'బోర్డు' అని కూడా అంటారు. "గూళ్లు (Cocoons)" కట్టడం అంటే పురుగు అల్లిన పట్టు కవచం. వీటి రంగును (తెల్లటి లేదా పసుపు) బట్టి ధర మారుతుంది. గూళ్ళ నుండి పట్టు దారాన్ని తీసే ప్రక్రియను రీలింగ్ అంటారు. ఇది హిందూపురం చుట్టుపక్కల వందలాది కుటుంబాలకు ఉపాధి కల్పిస్తోంది. కానీ ప్రస్తుతం గడ్డుపరిస్థితులే ఎదుర్కొంటున్నారు. పట్టు పురుగులకు ఆహారంగా వేసే ఆకు మల్బరీ. దీనిని స్థానికంగా 'మల్బరీ తోట' లేదా కన్నడ ప్రభావంతో 'హిప్పెనేరలే' అని కూడా అంటారు.

నేత వృత్తి (Weaving) - కుల వృత్తి మాండలికాలు ;

హిందూపురంలో పద్మశాలీలు, దేవాంగులు అధిక సంఖ్యలో ఉన్నారు. వీరి వృత్తిపరంగా నిత్యం వాడే భాషను చూద్దాం.

బట్టలు నేసే యంత్రం మగ్గం. ఇందులో 'చేనేత' మరియు 'పవర్ లూమ్' రకాలు ఉన్నాయి. దారాలను అమర్చే ప్రక్రియ అచ్చు వేయడం/అద్దడం. ఇది ఒక ప్రత్యేకమైన నైపుణ్యం కలిగిన పని. నేత పనిలో దారపు కండెలను లేదా కొలతను సూచించే పదం పావు. రంగుల అద్దకం అనగా దారాలకు రంగులు వేయడం. ఇందుకోసం ప్రత్యేకమైన 'రంగుల తొట్లు' ఉంటాయి.

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881(Print); IMPACT FACTOR :10.16(2026); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer-Peer Reviewed, Refereed & Open Access International Journal - As per UGC Norms
(Fulfilled Suggests Parameters of UGC by IJMER)
Volume:15, Issue:4(3), April 2026
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed: Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in

హిందూపురం మండల కుల మాండలికాలు – విశేషార్థాలు ;

వ్యవసాయ పనిముట్ల తయారీలో వీరు కీలక పాత్ర పోషిస్తారు. వడ్రంగి వృత్తిలో ఉపయోగించే కొన్ని ముఖ్యమైన మాండలిక పదాలు ఇక్కడ ఉన్నాయి.

బాసుల/బాడిసే చెక్కను చెక్కడానికి ఉపయోగించే గొడ్డలి వంటి పరికరం. బాసుల మరియు బాడిసె రెండూ ఒకే పని కోసం వాడినా, వాటి రూపం మరియు పరిమాణంలో తేడాలు ఉంటాయి. వడ్రంగులు వీటిని వేర్వేరు సందర్భాల్లో ఉపయోగిస్తారు.

బాసుల చిన్నదిగా ఉంటుంది. దీనిని ఒక చేత్తో పట్టుకుని వాడతారు. చిన్న చిన్న చెక్క ముక్కలను చెక్కడానికి, మూలలను సరిచేయడానికి (Finishing touches) వడ్రంగులు దీన్ని వాడుతారు. ఇది ఉర్దూ మూలం కలిగిన పదం.

బాడిసె బాసుల కంటే పెద్దదిగా, బరువుగా ఉంటుంది. దీనికి పిడి పొడవుగా ఉంటుంది. పెద్ద పెద్ద మొద్దులను (Logs) చెక్కడానికి, కలపను ఒక ఆకారానికి తీసుకురావడానికి (Rough shaping) రెండు చేతులతో పట్టుకుని వాడుతారు. ఇది అచ్చ తెలుగు పదం. పాత కాలంలో ఇంటి దూలాలు, వాసాలు తయారు చేసేటప్పుడు బాడిసె వాడకం ఎక్కువగా ఉండేది. ముఖ్యమైన తేడాను సరళంగా చెప్పాలంటే, పెద్ద దాన్ని 'బాడిసె' అని, చిన్న దాన్ని 'బాసుల' అని పిలుస్తారు. రెండింటికీ బ్లేడు మాత్రం పిడికి అడ్డంగానే ఉంటుంది.

బాడిసె (లేదా బాడితె) అనే పదం భాషాశాస్త్ర పరంగా చాలా ప్రాచీనమైన మరియు ఆసక్తికరమైన నేపథ్యం కలిగినది. 'బాడిసె' అనేది స్వచ్ఛమైన తెలుగు పదం. ఇది మూల ద్రావిడ భాషా ధాతువుల నుండి పుట్టింది. ద్రావిడ భాషల్లోని 'పడె' లేదా 'వడె' (కొట్టడం/చెక్కడం) అనే ధాతువు నుండి ఇది పరిణామం చెంది ఉండవచ్చని భాషా నిపుణుల అభిప్రాయం. కన్నడలో దీనిని 'బాడిగె' అని పిలుస్తారు. హిందూపురం వంటి సరిహద్దు ప్రాంతాల్లో కన్నడ ప్రభావం వల్ల 'బాడిగె' మరియు 'బాడిసె' పదాలు పర్యాయపదాలుగా వినిపిస్తాయి.

సంస్కృతంలోని 'పరశు' (గొడ్డలి) అనే పదం నుండి 'బాడిసె' వచ్చిందని కొందరు వాదిస్తారు, కానీ ఇది భాషాశాస్త్రపరంగా ద్రావిడ మూలాలకే దగ్గరగా ఉంటుంది.

రూపాంతరాలు :

ప్రాంతాన్ని బట్టి ఇది బాడిసె, బాడితె, బాడ్జె గా రూపాంతరం చెందింది. రాయలసీమ మాండలికంలో 'బాడిసె' అనే ఉచ్చారణే ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది. ఇది వడ్రంగి వృత్తికి సంబంధించిన 'పారిభాషిక పదం'. ప్రాచీన తెలుగులో "బాడిసెలతో చెక్కు" అనే క్రియా ప్రయోగం ఉండేది. అంటే, ఒక మొరటు వస్తువును నునుపుగా మార్చే ప్రక్రియను ఇది సూచిస్తుంది.

హిందూపురం మాండలికంలో ఉర్దూ పదమైన 'బాసుల' చిన్న పరికరాన్ని సూచిస్తే, దేశ్య పదమైన 'బాడిసె' పెద్ద పరికరాన్ని సూచిస్తుంది. అంటే ఇక్కడ ఒకే వృత్తిలో రెండు వేర్వేరు భాషా మూలాలు (తెలుగు + ఉర్దూ) కలిసిపోయి, వస్తువు పరిమాణాన్ని బట్టి పదాలను విభజించుకోవడం ఒక విశేషం. క్లుప్తంగా చెప్పాలంటే, బాడిసె అనేది ద్రావిడ భాషా మూలాలున్న దేశ్య పదం. ఇది తెలుగు భాషా సౌందర్యంలో వృత్తి పనివారల నైపుణ్యానికి చిహ్నంగా నిలిచింది.

రంపం' అనేది కలపను కోయడానికి వాడే అతి ముఖ్యమైన పరికరం. దీని భాషా మరియు వృత్తిపరమైన నేపథ్యం చూద్దాం.

'రంపం' అనేది అచ్చ తెలుగు పదం (దేశ్యము). ఇది సంస్కృత పదమైన 'అరం' (రంధ్రము లేదా ఆకురాయి వంటిది) నుండి లేదా ద్రావిడ మూలాల నుండి పుట్టిందని భాషావేత్తలు చెబుతారు.

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881(Print); IMPACT FACTOR :10.16(2026); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer-Peer Reviewed, Refereed & Open Access International Journal - As per UGC Norms
(Fulfilled Suggests Parameters of UGC by IJMER)
Volume:15, Issue:4(3), April 2026
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed: Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in

హిందూపురం సరిహద్దు ప్రాంతం కాబట్టి, ఇక్కడ కన్నడలో వాడే 'రంప' అనే పదానికి, తెలుగులోని 'రంపం' కి పెద్దగా తేడా ఉండదు. ఉచ్చారణలో చివర 'అ' కారంతో (రంప) పలకడం ఇక్కడ సహజం.

రంపాన్ని దాని పరిమాణం మరియు పనిని బట్టి వడ్రంగులు వేర్వేరు పేర్లతో పిలుస్తారు. ఒక చేత్తో వాడే చిన్న రంపం. దీనిని సామాన్యమైన పనులకు వాడుతారు. పెద్ద మొద్దులను కోయడానికి ఇద్దరు మనుషులు కలిసి వాడే రంపం పెద్ద రంపం. దీనిని పాత కాలంలో 'కొయ్య రంపం' అని కూడా అనేవారు.

రంపం పళ్ళను పదును పెట్టడానికి వాడే పరికరం ఆకురాయి. దీనిని రంపానికి పదును పట్టడం లేదా 'పళ్ళు తోమడం' అని మాండలికంలో అంటారు.

చెక్కను కోసినప్పుడు వచ్చే పొడిని 'రంపం పొట్టు' అంటారు. హిందూపురం వంటి పట్టణాల్లో దీనిని హోటళ్లలో పొయ్యిల కోసం లేదా ప్యాకింగ్ కోసం వాడుతుంటారు. రంపం పళ్ళు అటు ఇటు వంగి ఉండటాన్ని 'సాక' అంటారు. "రంపానికి సాక కొట్టాలి" అంటే పళ్ళు సరిచేయాలని అర్థం. ఈ ప్రాంతంలో "రంపం లాంటి వాడు" అనే మాట వినిపిస్తుంది. అంటే "తోసేటప్పుడు కోస్తుంది, లాగేటప్పుడు కోస్తుంది" అని అర్థం (రెండు వైపులా లాభం పొందేవాడు లేదా ఇబ్బంది పెట్టేవాడు అని వ్యంగ్యంగా వాడతారు).

వడ్రంగి వృత్తిలో 'ఉలి' అనేది అతి ముఖ్యమైన పనిముట్టు. హిందూపురం వంటి రాయలసీమ ప్రాంతాల్లో వడ్రంగులు చేసే పని రకాన్ని బట్టి ఉలులను వివిధ పేర్లతో పిలుస్తారు. తెలుగులో వీటిని సాధారణంగా రుఖానీలు అని కూడా అంటారు. మట్టపు ఉలి అత్యంత సాధారణంగా వాడే ఉలి. చెక్కను చదను చేయడానికి, అంచులు సరిచేయడానికి దీనిని ఉపయోగిస్తారు. గాడి ఉలి మందపాటి బ్లేడ్ కలిగి ఉంటుంది. చెక్కలో లోతైన రంధ్రాలు లేదా 'గాడిలు' కొట్టడానికి దీనిని సుత్తెతో గట్టిగా బాదుతారు. సన్న ఉలి పొడవుగా, పల్చగా ఉంటుంది. కేవలం చేత్తో నెడుతూ చెక్క పొరలను సున్నితంగా తొలగించడానికి దీనిని ఉపయోగిస్తారు. దీనిపై సుత్తె దెబ్బలు వేయరు. పావురం తోక ఉలి అంచులు వాలుగా ఉంటాయి. తలుపులు లేదా పెట్టెల మూలల్లో 'పావురం తోక' వంటి కీళ్లను చెక్కడానికి ఇది వాడతారు. వంగిన ఉలి / కొక్కి ఉలి బ్లేడ్ వంపు తిరిగి ఉంటుంది. చెక్కపై గుంతలు తీయడానికి లేదా చెక్కడాలు చేయడానికి దీనిని ఉపయోగిస్తారు. మూల ఉలి 'L' ఆకారంలో ఉండి, గాడిల మూలలను ఖచ్చితంగా **90** డిగ్రీల కోణంలో శుభ్రం చేయడానికి పనికొస్తుంది.

హిందూపురం ప్రాంతంలో వడ్రంగులు ఉలిని 'రుఖానీ' అని కూడా పిలుస్తుంటారు. ఉలి వెనుక ఉండే పట్టును 'పిడి' అంటారు. ఇది సాధారణంగా టేకు లేదా బాదం వంటి గట్టి కట్టెతో తయారవుతుంది. ఉలి మొద్దుబారినప్పుడు దానిని పదును పెట్టడాన్ని స్థానికంగా'వాడి చేయడం' లేదా 'పదును పట్టడం' అంటారు.

'రూఖాని' (లేదా రుఖానీ) అనే పదం హిందూపురం మరియు అనంతపురం జిల్లాలోని వడ్రంగి మాండలికంలో ఖచ్చితంగా ఉంది. ఇది భాషా పరంగా ఉలికి సమానార్థకం కావడమే కాకుండా, హిందూస్థానీ భాషా ప్రభావంతో మన ప్రాంతీయ భాషలోకి వచ్చి చేరిన పదం. 'రూఖాని' (Rukhani) అనే పదం హిందూస్థానీ/ ఉర్దూ నుండి వచ్చింది.

అర్థం : ఉర్దూ మరియు హిందీలో 'రుఖానీ' అంటే వడ్రంగులు కట్టెలను చెక్కడానికి లేదా రంధ్రాలు చేయడానికి వాడే పొడవైన ఇనుప పనిముట్టు (Carpenterμs Chisel) అని అర్థం. మొఘలుల కాలంలో లేదా దక్కన్ సుల్తానుల పాలనలో వృత్తి పనిముట్ల పేర్లు ఇలా ఉత్తర భారతదేశం నుండి దక్షిణానికి వ్యాపించాయి. రాయలసీమలో ముస్లిం సంస్కృతి మరియు హిందూస్థానీ ప్రభావం ఎక్కువ ఉండటం వల్ల ఈ పదం ఇక్కడి మాండలికంలో స్థిరపడిపోయింది.

హిందూపురంలోని వడ్రంగులు (ముఖ్యంగా పాత తరం వారు) 'ఉలి' అనే స్వచ్ఛమైన తెలుగు పదం కంటే 'రూఖాని' అనే పదాన్ని వృత్తిపరంగా ఎక్కువగా ఉపయోగిస్తారు. "ఆ రూఖాని ఇటు ఇవ్వు" లేదా

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881(Print); IMPACT FACTOR :10.16(2026); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer-Peer Reviewed, Refereed & Open Access International Journal - As per UGC Norms
(Fulfilled Suggests Parameters of UGC by IJMER)
Volume:15, Issue:4(3), April 2026
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed: Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in

"రూఖానికి పదును పట్టాలి" అని వాడుతుంటారు.హిందూపురంలో కన్నడ ప్రభావం కూడా ఉండటం వల్ల, కొందరు దీనిని 'రుకాని' అని కూడా పలకవచ్చు.

ఉలికి, రూఖానికి స్వల్ప భేదం (వృత్తి పరంగా) వుంది. భాషా పరంగా రెండూ ఒక్కటే అయినా, వడ్రంగి పనిలో కొన్నిసార్లు వీటిని వేర్వేరుగా పరిగణిస్తారు. ఉలి సాధారణంగా అన్ని రకాల చెక్కే పనిముట్లకు వాడే సామాన్య నామం. రూఖాని ప్రత్యేకించి కట్టెలో 'గాడి' చేయడానికి లేదా చెక్కను లోతుగా కొట్టడానికి వాడే గట్టి ఉలిని సూచించడానికి ఎక్కువగా వాడుతుంటారు. హిందూపురంలోని ముక్కిడిపేట వంటి ఫర్నిచర్ తయారీ కేంద్రాల్లో నేటికీ వృద్ధ వడ్రంగుల నోట ఈ 'రూఖాని' పదాన్ని మనం వినవచ్చు.

భాషాశాస్త్ర పరంగా , 'ఉలి' అనే పదం ద్రావిడ భాషా మూలాల నుండి ఉద్భవించింది. దీని పరిణామం మరియు వాడుక తీరు ఇలా ఉంది. ఉలి అనేది స్వచ్ఛమైన దేశ్య పదం. ఇది మూల ద్రావిడ రూపం ul- నుండి వచ్చింది. దీనికి "తవ్వడం", "చీల్చడం" లేదా "రంధ్రం చేయడం" అనే అర్థాలు ఉన్నాయి.

తులనాత్మకంగా పరిశీలిస్తే, తమిళం/మలయాళం: ఉళి (Uli), కన్నడ: ఉళి (Ui), తెలుగు: ఉలి. ద్రావిడ భాషా కుటుంబంలోని దాదాపు అన్ని భాషల్లోనూ ఈ పదం స్వల్ప ఉచ్చారణ భేదాలతో ఒకేలా ఉండటం దీని ప్రాచీనతకు నిదర్శనం.

భాషాశాస్త్రంలో ఒక పదం యొక్క అర్థం కాలక్రమేణా మారుతుంటుంది. 'ఉలి' పదంలో మనం అర్థ సంకోచం గమనించవచ్చు. ఆదిలో రాళ్లను చెక్కడానికి లేదా రంధ్రం చేయడానికి వాడే ఏ పరికరానికైనా 'ఉలి' అనే పదాన్ని వాడేవారు (ఉదా: శిల్పులు వాడే ఉలి). కాలక్రమేణా, ఇది ప్రధానంగా వడ్రంగి (Carpentry) మరియు శిల్పకళకు మాత్రమే పరిమితమైపోయింది. ఇప్పుడు 'ఉలి' అనగానే వడ్రంగి వాడే చిన్న ఇనుప పరికరం మాత్రమే స్ఫురిస్తుంది.

హిందూపురం ప్రాంతంలో కన్నడ ప్రభావం వల్ల 'ఉళి' (Ui) అనే ఉచ్చారణ స్పష్టంగా వినిపిస్తుంది. స్థానిక మాండలికంలో ఉలిని పదును పెట్టడాన్ని "పదును రాచడం/పదును తాపడం/పదును పెట్టడం" అని కూడా అంటారు.

సుత్తె (Hammer) : హిందూపురం మరియు రాయలసీమ మాండలికంలో దీని వాడకం, భాషా విశేషాలను గమనిస్తే, 'సుత్తె' అనేది కూడా ద్రావిడ మూలాలు కలిగిన పదమే. కన్నడలో 'సుత్తి' (Sutti) అని, తెలుగులో 'సుత్తె' లేదా 'సుత్తి' అని అంటారు.

మాండలిక భేదం : కోస్తా ప్రాంతంలో 'సుత్తి' అని ఎక్కువగా అంటే, రాయలసీమ మరియు హిందూపురం సరిహద్దు ప్రాంతాల్లో కన్నడ ప్రభావం వల్ల 'సుత్తె' (చివర 'ఎ' కారంతో) అని పలకడం సర్వసాధారణం. వడ్రంగులు తాము చేసే పనిని బట్టి సుత్తెలను వేర్వేరు పేర్లతో పిలుస్తారు. కొయ్య సుత్తె పూర్తిగా చెక్కతో తయారు చేయబడిన సుత్తె. ఉలిపై దెబ్బ వేయడానికి దీనినే వాడతారు. ఇనుప సుత్తెతో కొడితే ఉలి పిడి పాడవుతుంది కాబట్టి, వడ్రంగులు దీనికి ప్రాధాన్యత ఇస్తారు.ఇనుప సుత్తె మేకులు కొట్టడానికి, ఇతర గట్టి పనులకు వాడతారు. జోడు సుత్తె / చీలిక సుత్తె మేకులను పీకడానికి వీలుగా ఒకవైపు చీలిక ఉన్న సుత్తె. దీనిని వాడుకలో 'మేకులు పీకే సుత్తె' అని కూడా అంటారు.

హిందూపురం వైపు ఒక నానుడి ఉంది "ఉలి మెత్తనైతే సుత్తె గట్టిదవుతుంది". అంటే పనిముట్టు సరిగ్గా లేకపోతే శ్రమ ఎక్కువవుతుందని అర్థం. హిందూపురంలోని ముక్కిడిపేట వంటి ప్రాంతాల్లో వడ్రంగులు పని చేసేటప్పుడు, పక్కనే ఉన్న సహాయకుడిని "ఆ సుత్తె ఇటు అందివ్వు" అని అడిగేటప్పుడు ఆ యాసలో ఒక ప్రత్యేకమైన గంభీరత కనిపిస్తుంది.

నక్కు అంటే వడ్రంగి పనిలో రెండు చెక్కలను ఒకదానితో ఒకటి కలపడానికి (Joinery), ఒక

Cover Page
INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881(Print); IMPACT FACTOR :10.16(2026); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer-Peer Reviewed, Refereed & Open Access International Journal - As per UGC Norms
(Fulfilled Suggests Parameters of UGC by IJMER)
Volume:15, Issue:4(3), April 2026
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed: Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in

చెక్కలో చేసే 'గాడి' లేదా 'తొలుపు'ను 'నక్కు' అంటారు. ఇది ఒక చెక్కలో చేసే లోతైన కోత, దీనిలోకి మరో చెక్క యొక్క పొడుచుకు వచ్చిన భాగం (దీనిని 'మొల' లేదా 'నాలుక' అంటారు) సరిగ్గా సరిపోతుంది. వదులుగా ఉండకుండా ప్రధాన చెక్కకు రంధ్రానికి మధ్యలో కొట్టే చిన్నపాటి చెక్క ముక్క.

'నక్కు' అనే పదం ద్రావిడ భాషా మూలాల నుండి వచ్చింది. 'నక్కు' అంటే ఒక వస్తువులో మరొకటి ఇమిడిపోయేలా చేసే అమరిక. రాయలసీమ ప్రాంతంలో, ముఖ్యంగా అనంతపురం జిల్లాలో "గాడి తీయడం" అనే పదం కంటే "నక్కు కొట్టడం" లేదా "నక్కు తీయడం" అనే పదమే ఎక్కువగా వాడుకలో ఉంది. ఇది కన్నడలో 'నక్కు' అనే పదానికి దగ్గరగా ఉంటుంది.

నక్కు కొట్టడం : ఉలి (రూఖాని) మరియు సుత్తె సహాయంతో చెక్కలో రంధ్రం లేదా గాడిని సృష్టించడాన్ని "నక్కు కొట్టడం" అంటారు. నక్కు-మొల వడ్రంగి పనిలో అత్యంత బలమైన కీలు (Jom) ఒక చెక్కలో ఉండే రంధ్రం 'నక్కు' అయితే, దానిలోకి వెళ్లే మరో చెక్క భాగం 'మొల'. తలుపులు, కిటికీలు, మంచాలు తయారు చేసేటప్పుడు ఈ 'నక్కు-మొల' అమరిక తప్పనిసరి. రెండు చెక్కలు ఒకదానికొకటి కదలకుండా సరిగ్గా అమరినప్పుడు "నక్కు గట్టిగా కూర్చుంది" అని వడ్రంగులు అంటుంటారు.

హిందూపురం వైపు పాతకాలపు ఇళ్లలో వాడే 'నిలువు వాసాలు' లేదా 'ద్వారబంధాల' తయారీలో ఈ నక్కుల పనితనం చాలా గొప్పగా ఉంటుంది. మేకులు వాడకుండా కేవలం నక్కుల ద్వారానే భారీ కట్టడాలను నిర్మించే నైపుణ్యం ఇక్కడి వడ్రంగులకు ఉంది. "నక్కు సరిగ్గా లేకపోతే వాకిలి వంగుతుంది" అనేది స్థానిక వడ్రంగులు తరచుగా వాడే మాట.

మట్టం (Try Square) వడ్రంగి పనిలో ఒక చెక్క అంచు **90** డిగ్రీల కోణంలో (లంబంగా) ఉందో లేదో చూసే పరికరాన్ని 'మట్టం' అంటారు. 'మట్టం' అంటే సమానత్వం లేదా స్థాయి అని అర్థం. ఇది సంస్కృత మూలం 'మట్ట' నుండి ఉద్భవించిన పదం. "మట్టం చూడటం" అంటే చెక్క మూలలు సరిగ్గా ఉన్నాయా లేదా అని పరీక్షించడం.

మూల మట్టం 'L' ఆకారంలో ఉండే ఇనుప పరికరం. నీళ్ల మట్టం (Spirit Level) ఒక ఉపరితలం సమాంతరంగా (Horizontal) ఉందో లేదో చూడటానికి లోపల నీటి బుడగ ఉండే పరికరం. హిందూపురం వడ్రంగులు పని పూర్తికాగానే "మట్టానికి సరిపోయింది" అంటారు, అంటే అది ఖచ్చితంగా ఉందని అర్థం.

హిందూపురం మరియు పరిసర ప్రాంతాల్లో 'చిక్కం' అనే పదాన్ని రెండు రకాలుగా వాడుతుంటారు :

మార్కింగ్ పరికరం : చెక్కపై సమాంతరంగా గీతలు గీయడానికి వాడే పరికరాన్ని కొందరు 'చిక్కం' అంటారు. దీనికి ఒక చిన్న మేకు లేదా సూది వంటిది ఉండి, చెక్క అంచు వెంబడి గీత గీయడానికి వీలుగా ఉంటుంది. పనిలో బిగువు (Fit) రెండు చెక్కలను కలిపినప్పుడు (నక్కు - మొల అమరికలో) అవి ఏమాత్రం సందు లేకుండా, బిగుతుగా కూర్చుంటే దానిని "చిక్కంగా ఉంది" లేదా "చిక్కం పట్టింది" అని స్థానిక వడ్రంగులు అంటారు. హిందూపురంలో కన్నడ భాష ప్రభావం వల్ల 'చిక్క' (చిన్న/సున్నితమైన) అనే అర్థంలో కూడా ఈ పదం వాడుకలోకి వచ్చి ఉండవచ్చు. అంటే పని చాలా సున్నితంగా, ఖచ్చితంగా ఉందని చెప్పడానికి 'చిక్కం' అనే పదాన్ని వాడతారు.

'చిక్కం' అనే పదానికి తెలుగు భాషలో మరియు గ్రామీణ జీవనంలో రకరకాల అర్థాలు ఉన్నాయి. వడ్రంగి వృత్తిలో వాడే సాంకేతిక అర్థం వేరైతే, సాధారణ వాడుకలో కింది అర్థాలు అత్యంత ప్రాచుర్యంలో ఉన్నాయి.

ఎద్దులు పంటలను మేయకుండా ఉండటానికి లేదా దున్నేటప్పుడు పక్కకు నోరు వేయకుండా ఉండటానికి తాళ్లతో అల్లిన ఒక నెట్ లాంటి అమరికను మూతికి కడతారు. దీనినే 'చిక్కం' అంటారు.

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881(Print); IMPACT FACTOR :10.16(2026); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer-Peer Reviewed, Refereed & Open Access International Journal - As per UGC Norms
(Fulfilled Suggests Parameters of UGC by IJMER)
Volume:15, Issue:4(3), April 2026
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed: Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in

రాయలసీమ మరియు హిందూపురం పరిసరాల్లో వ్యవసాయ పనుల్లో ఇది నిత్యం కనిపించే వస్తువు. గొర్రెల కాపరులు లేదా పొలం పనులకు వెళ్లేవారు తమ అన్నం గిన్నెను లేదా చద్ది మూటను(అన్నం మూట) కుక్కలు, ఇతర జంతువులకు అందకుండా ఎత్తులో తగిలించడానికి తాడుతో అల్లిన వల లాంటి సంచిని వాడతారు. దీనిని కూడా 'చిక్కం' అనే పిలుస్తారు. "అందని ద్రాక్ష పండ్లు పుల్లన" అన్నట్లుగానే, పాత కాలంలో "చిక్కానికి అందని అన్నం" అనే మాట కూడా వాడుకలో ఉండేది. ఒకే పదం సందర్భాన్ని బట్టి మారుతుంది. వ్యవసాయంలో నోటికి కట్టే వల. నిత్య జీవితంలో వస్తువులను భద్రపరిచే వల సంచి.

వడ్రంగి వృత్తిలో పైన మనం చర్చించుకున్నట్లుగా, రెండు చెక్కల అమరికలో ఉండే 'బిగువు' (లేదా ఒక చిన్న మార్కింగ్ సాధనం. హిందూపురం వంటి ప్రాంతాల్లో మాండలికం అనేది వృత్తిని బట్టి మారుతుంటుంది. ఒకే 'చిక్కం' అనే పదం వడ్రంగి ఆచారి వాడితే అది బిగువుకు సంకేతం, అదే రైతు వాడితే అది ఎద్దు మూతికి కట్టేది.

వడ్రంగి వృత్తిలో, ముఖ్యంగా రాయలసీమ మరియు హిందూపురం మాండలికంలో 'తొలుపు' అనేది ఒక ముఖ్యమైన 'క్రియ'. దీనికి భాషాశాస్త్ర పరంగా మరియు వృత్తి పరంగా లోతైన అర్థాలు ఉన్నాయి.వడ్రంగి పనిలో ఒక చెక్కకు రంధ్రం చేయడాన్ని లేదా గాడి తీయడాన్ని 'తొలుపు' అంటారు. మనం ముందు చర్చించుకున్న 'నక్కు' ఏర్పడాలంటే, ఆ చెక్కను 'తొలవాలి'.

పద్ధతి : ఉలిని (రూఖాని) చెక్కపై ఉంచి, సుత్తెతో కొడుతూ లోపలి పొరలను తొలగించడాన్ని 'తొలవడం' అంటారు.

వాడుక : "ఆ దూలానికి నక్కు తొలుపు" లేదా "తలుపుకు కీలు కోసం తొలుపు తీయి" అని వాడుతుంటారు.

ఇది 'తొలుచు' అనే ప్రాచీన తెలుగు ధాతువు నుండి వచ్చింది. 'తొలుచు' అంటే రంధ్రం చేయడం లేదా లోపలి భాగాన్ని తీసివేయడం. గ్రంథస్థ భాషలో 'తొలుచు' అని ఉంటే, హిందూపురం మాండలికంలో అది 'తొలుపు' అనే నామవాచక రూపంగా లేదా క్రియగా స్థిరపడిపోయింది.

సారూప్యత : శిల్పకళలో రాతిని చెక్కడాన్ని 'తొలవడం' అన్నట్లే, వడ్రంగిలో చెక్కను రంధ్రం చేయడాన్ని 'తొలుపు' అంటారు. హిందూపురం ప్రాంతంలో వడ్రంగులు ఈ పదాన్ని ఇతర పదాలతో కలిపి వాడుతుంటారు.

నక్కు-తొలుపు : ఇది ఒక జంట పదంలా వినిపిస్తుంది. అంటే రంధ్రం చేసి (తొలుపు), మరో చెక్క పట్టేలా గాడి (నక్కు) సిద్ధం చేయడం.

తొలుపు ఉలి : రంధ్రాలు చేయడానికి మాత్రమే వాడే ప్రత్యేకమైన మందపాటి ఉలిని కొన్నిసార్లు 'తొలుపు ఉలి' అని పిలుస్తారు.

పిట్ట తొలుపు : చిన్నపాటి రంధ్రాలను సున్నితంగా చేయడాన్ని ఇలా అంటుంటారు.ఈ పదం కేవలం వడ్రంగి వృత్తికే పరిమితం కాలేదు. పాత కాలంలో రాతి నేలను తవ్వి బావులు తీసేటప్పుడు "రాతిని తొలుస్తున్నారు" అనేవారు. హిందూపురం సరిహద్దుల్లో దీనిని కన్నడలోని 'తొళె' (Thole – కడగడం లేదా శుభ్రం చేయడం) అనే పదంతో కన్ఫ్యూజ్ అవ్వకూడదు. ఇక్కడ 'తొలుపు' అంటే ఖచ్చితంగా రంధ్రం చేయడం మాత్రమే.

పట్టెడ లేదా పట్టెడ కోల అనేది అత్యంత ముఖ్యమైన కొలత సాధనం. వడ్రంగులు కర్ర పొడవును, వెడల్పును కొలవడానికి లేదా సమాంతర రేఖలు గీయడానికి ఉపయోగించే ఒక పొడవైన చెక్క బద్ద (Wooden Scale). పెద్ద పెద్ద మొద్దులను లేదా చెక్క పలకలను కోసేటప్పుడు సమానమైన కొలతలతో మార్కింగ్ చేయడానికి దీనిని వాడుతారు. ప్రస్తుత కాలంలో వస్తున్న స్టీల్ టేపులు (Measuring Tapes) రాకముందు, పూర్తిగా ఈ పట్టెడ కోలల మీదనే ఆధారపడేవారు.

సాధారణంగా దీనిని వడ్రంగులు తమకు నచ్చిన పొడవులో (ఉదాహరణకు 2 లేదా 3 అడుగులు)

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881(Print); IMPACT FACTOR :10.16(2026); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer-Peer Reviewed, Refereed & Open Access International Journal - As per UGC Norms
(Fulfilled Suggests Parameters of UGC by IJMER)
Volume:15, Issue:4(3), April 2026
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed: Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in

గట్టి కర్రతో స్వయంగా తయారు చేసుకుంటారు. దీనిపై నిర్దిష్ట కొలతల గుర్తులు (అంగుళాలు లేదా గజాలు) ఉంటాయి. దీనిని కొన్ని ప్రాంతాల్లో 'పట్టెడ బద్ద' అని కూడా అంటారు. కర్ర మీద గీతలు గీయడానికి దీనితోపాటు 'బొగ్గు' లేదా 'పెన్సిల్' ఉపయోగిస్తారు.

తెలుగులో 'పట్టె' అంటే వెడల్పాటి బద్ద లేదా చదునైన చెక్క ముక్క అని అర్థం. వడ్రంగి పనిలో వాడే కొలబద్ద వెడల్పుగా, పలకలాగా ఉండటం వల్ల దీనికి 'పట్టెడ' అనే పేరు వచ్చింది. 'పట్టె'కు 'ఎడ' అనే ప్రత్యయం చేరడం ద్వారా 'పట్టెడ' అనే రూపం ఏర్పడింది. ఇది ఒక వస్తువు యొక్క పరిమాణాన్ని లేదా ఆ వస్తువుతో చేసే పనిని సూచిస్తుంది. నిఘంటువుల ప్రకారం 'పట్టెడ' అంటే మెడకు వేసే పట్టీ లేదా ఎద్దుల కాడికి కట్టే తోలు పట్టీ అని కూడా అర్థాలు ఉన్నాయి. వడ్రంగి మాండలికంలో ఇది 'కొలబద్ద' (Measuring Scale) అనే ప్రత్యేక అర్థాన్ని సంతరించుకుంది. ఆధునిక కాలంలో దీనిని 'అడుగుల బద్ద' అని పిలుస్తున్నా, గ్రామీణ వడ్రంగులు ఇప్పటికీ 'పట్టెడ' అనే పదాన్నే వాడుతుంటారు.

పట్టెడ కోల ఒక 'సమాస పదబంధం'. పట్టెడ (విశేషణం వంటిది – కొలతకు సంబంధించింది) + కోల (నామవాచకం – కర్ర లేదా బద్ద). కొలతలు గీయడానికి ఉపయోగించే కర్ర కాబట్టి దీనిని 'పట్టెడ కోల' అని పిలుస్తారు. హిందూపురం వంటి రాయలసీమ ప్రాంతాల్లో దీని ఉచ్చారణలో 'పట్టెడ' అని స్పష్టంగా పలుకుతారు. కోస్తా ఆంధ్రలోని కొన్ని ప్రాంతాల్లో దీనిని 'పట్టె' లేదా కేవలం 'బద్ద' అని పిలిచే అవకాశం ఉంది. హిందూపురం కర్ణాటక సరిహద్దులో ఉండటం వల్ల, కన్నడలోని 'పట్టి' (Patti - Strip) అనే పద ప్రభావం కూడా దీనిపై ఉండి ఉండవచ్చు.

'తాడు' లేదా 'నూలుతాడు' అనేది కేవలం ఒక దారం మాత్రమే కాదు, అది ఒక ఖచ్చితమైన ఇంజనీరింగ్ సాధనం.

మట్టం చూడటం అంటే ఒక పెద్ద మొద్దు లేదా చెక్క పలక ఎంతవరకు వంకరగా ఉందో తెలుసుకోవడానికి ఈ తాడును ఉపయోగిస్తారు. చింత దారం కొట్టడం అంటే వడ్రంగులు ఒక పొడవైన కర్రపై సరళరేఖ (Straight line) గీయడానికి నూలుతాడును వాడుతారు. దారాన్ని బొగ్గు పొడి లేదా నీలి మందు (Indigo) కలిపిన నీళ్లలో ముంచి, కర్ర రెండు చివర్ల పట్టుకుని మధ్యలో లాగి వదులుతారు. అప్పుడు కర్రపై స్పష్టమైన గీత పడుతుంది. దీనినే 'నూలుకొట్టడం' అంటారు.

'నూలు' (Cotton thread) + 'తాడు' (Rope/String). రాయలసీమలో దీనిని 'నూలుపోగు' అని కూడా అంటారు. హిందూపురం ప్రాంతంలో వాడుకలో "నూలు వేసి చూడు" లేదా "నూలు పట్టు" అనే పదబంధాలు ఎక్కువగా వినిపిస్తాయి. వడ్రంగి భాషలో 'నూలు' అనేది ఖచ్చితత్వానికి (Precision) చిహ్నం. "నూలు గీత దాటకుండా చెక్కడం" అంటే చాలా జాగ్రత్తగా, కొలత ప్రకారం పని చేయడం అని అర్థం.

నూలుతాడుతో కొలత వేసిన తర్వాతే 'పట్టెడ' (Scale)తో మార్కింగ్ చేస్తారు. ఆ తర్వాతే 'రంపం' తో కోయడం మొదలుపెడతారు. అంటే, వడ్రంగి పనిలో నూలుతాడు అనేది మొదటి మెట్టు. నిజానికి హిందూపురం వడ్రంగులు తయారుచేసే ఎద్ల బండ్లు, చెక్క గుమ్మాలు మరియు కళాత్మక బొమ్మల తయారీలో ఈ నూలుతాడు కొలత అత్యంత కీలకం. ఆధునిక కాలంలో 'లేజర్ లెవెలర్స్' వచ్చినా, స్థానిక ఆచార్యులు ఇప్పటికీ నూలుతాడునే నమ్ముతారు.

చెక్కను రంపంతో కోసినప్పుడు లేదా ఉలితో చెక్కినప్పుడు దాని ఉపరితలం గరుకుగా (Rough) ఉంటుంది. ఆ గరుకుదనాన్ని పోగొట్టి, చెక్కను నునుపుగా (Smooth) చేయడాన్ని 'రాపాడుట' అంటారు. పూర్వం దీని కోసం వడ్రంగులు గరుకుగా ఉండే ఆకురాళ్లను లేదా ఒక రకమైన గరుకు ఆకులను (ఉదా;సీతమ్మ జడ ఆకులు వంటివి)వాడేవారు. ప్రస్తుతం 'రంపపు పొట్టు' లేదా 'సాండ్ పేపర్'(Sandpaper) తో రుద్దడాన్ని కూడా ఈ మాండలికంలోనే పిలుస్తారు. ఇది 'రాపిడి' అనే పదం నుండి ఉద్భవించింది.

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881(Print); IMPACT FACTOR :10.16(2026); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer-Peer Reviewed, Refereed & Open Access International Journal - As per UGC Norms
(Fulfilled Suggests Parameters of UGC by IJMER)
Volume:15, Issue:4(3), April 2026
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed: Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in

ఒక వస్తువును మరొక దానితో రుద్దడం (Rubbing) అనే క్రియ ఇక్కడ ప్రధానం. క్రియా రూపం 'రాపిడి' + 'ఆదు' = రాపాదు. ఇది ఒక వృత్తిపరమైన క్రియ. కోస్తా ఆంధ్రలో దీనిని 'నునుపు చేయడం' లేదా 'చెక్కడం' అని సామాన్యంగా అంటే, రాయలసీమ (హిందూపురం) వడ్రంగి భాషలో 'రాపాడడం' లేదా 'రద్దు కొట్టడం' అని ఖచ్చితమైన వృత్తి పదాలను ఉపయోగిస్తారు. వడ్రంగులు తమలో తాము మాట్లాడుకునేటప్పుడు "ఆ కర్రను కాస్త రాపాదు, అప్పుడే రంగు పట్టుకుంటుంది" అని అంటారు. అంటే చెక్కను నునుపు చేస్తేనే వార్నిష్ లేదా పెయింట్ సరిగ్గా అంటుకుంటుందని దీని భావం.

'వగ్గు' అనేది కలప నాణ్యతను తెలిపే అతి ముఖ్యమైన పదం.కలప గర్భం (Heartwood) ఒక చెట్టు మొద్దును కోసినప్పుడు, దాని మధ్యలో ఉండే అత్యంత గట్టి భాగాన్ని 'వగ్గు' అంటారు. ఇది చెట్టు యొక్క జీవకణాలు మరణించి, గట్టిపడి, ముదురు రంగులోకి మారిన భాగం. వడ్రంగులు కలపను ఎంపిక చేసుకునేటప్పుడు "ఈ మానులో వగ్గు బాగుంది" అని అంటారు. అంటే ఆ కలప చాలా గట్టిదని, చెదలు పట్టదని మరియు ఎక్కువ కాలం మన్నుతుందని అర్థం.(నాణ్యతకు గుర్తుగా వాడుతారు). 'వగ్గు' అనే పదం ద్రావిడ మూలాలు కలిగినది. ఇది గట్టిదనాన్ని లేదా సారాన్ని (Essence) సూచిస్తుంది.

హిందూపురం మరియు అనంతపురం జిల్లాల్లో ఈ పదం వాడుకలో ఉంది. కోస్తా ఆంధ్రలో దీనిని 'సారం' లేదా 'దిమ్మె' అని, తెలంగాణలో 'గుజ్జు' లేదా 'మాను' అని పిలవడం కనిపిస్తుంది. కన్నడ ప్రభావం ఉన్న సరిహద్దు ప్రాంతాల్లో దీనిని 'తిరులు' అని కూడా కొందరు పాత తరం వారు అంటారు. గడపలు, వాసాలు మరియు ఇంటి ప్రధాన వాకిలి తయారీకి కేవలం 'వగ్గు' ఉన్న కలపనే వాడతారు. పైపైన ఉండే తెల్లటి మెత్తని భాగాన్ని (Sapwood) వడ్రంగులు తీసివేస్తారు, ఎందుకంటే అది త్వరగా పుచ్చిపోతుంది. లోకరీతిలో కూడా "అవతలి వ్యక్తిలో వగ్గు (బలం) ఉంది" అని చెప్పడానికి ఈ పదాన్ని ఒక ఉపమానంగా వాడుతుంటారు

వడ్రంగి మాండలికంలో 'చెక్కుట' అనే పదానికి ఉన్న లోతైన అర్థం ఉంది. సాధారణ భాషలో 'చెక్కుట' అంటే ఏదైనా తీసివేయడం అని అర్థం, కానీ వడ్రంగి పనిలో దీనికి రెండు ముఖ్యమైన దశలు ఉన్నాయి.

స్థూల రూపం ఇవ్వడం : రంపంతో కోసిన మొరటు చెక్కను 'బాడిత'తో కొట్టి, అనవసరమైన భాగాన్ని తీసివేసి ఒక ఆకృతిలోకి తీసుకురావడాన్ని చెక్కుట అంటారు.

నగిషీలు చెక్కడం : తలుపు గడపలు లేదా గుమ్మాల మీద పూలు, లతలు వంటి చిత్రాలను 'ఉలి'తో అందంగా రూపొందించడాన్ని కూడా చెక్కుట అనే అంటారు. హిందూపురం ప్రాంతంలో దేవాలయ రథాలు, వాహనాల తయారీలో ఈ 'చెక్కుడు' పని అత్యంత కీలకం.

'చెక్కు' అనేది మూల పదం. దీనికి 'ఉట' అనే ప్రత్యయం చేరి 'చెక్కుట' (క్రియ) ఏర్పడింది. హిందూపురం ప్రాంత వడ్రంగులు ఈ పదాన్ని ఇతర పదాలతో కలిపి వాడుతుంటారు.ఉదాహరణకు: "మట్టానికి చెక్కు" అంటే సరి సమానంగా (Level) ఉండేలా చెక్కమని అర్థం.

" మొలలు లేదా కీళ్లు కూర్చేవడానికి వీలుగా కర్రను తొలిచే ప్రక్రియ రంధ్రం చెక్కు". హిందూపురంలోని వడ్రంగులు ఈ చెక్కుడు పనిలో చాలా నైపుణ్యం కలిగిన వారు. వీరి భాషలో తొలుచుట కర్రను లోపలికి గుల్ల చేయడం. నునుపు చేయుట : రాపాడి పల్చగా చెక్కడం. నిజానికి ఒక వడ్రంగి తన పనితనాన్ని ప్రదర్శించేదే ఈ 'చెక్కుడు' విద్యలో. హిందూపురం పరిసరాల్లో లభించే వేప, టేకు మరియు మద్ది కర్రలపై ఈ చెక్కుడు పని ఎక్కువగా జరుగుతుంది.

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881(Print); IMPACT FACTOR :10.16(2026); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer-Peer Reviewed, Refereed & Open Access International Journal - As per UGC Norms
(Fulfilled Suggests Parameters of UGC by IJMER)
Volume:15, Issue:4(3), April 2026
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed: Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in

వడ్రంగి మాండలికంలో 'అతుకు' అనేది కేవలం రెండు ముక్కలను కలపడం మాత్రమే కాదు, అది ఒక నిర్మాణ చాకచక్యం. వడ్రంగి పనిలో రెండు చెక్కలను ఒకదానితో ఒకటి శాశ్వతంగా జోడించడాన్ని 'అతుకు' అంటారు. దీనిని ఇంగ్లీష్లో 'Joint' అంటారు. హిందూపురం ప్రాంతంలో అతుకు వేయడంలో కొన్ని ప్రత్యేక పద్ధతులు ఉన్నాయి.

రెండు చెక్కలను మేకులతో (Nails) కొట్టి అంటించడం మొల అతుకు. కీలు అతుకు అంటే ఒక చెక్కకు రంధ్రం (తొలచడం), మరో చెక్కకు చువ్వ (మొలక) చేసి ఒకదానిలోకి ఒకటి బిగించడం. దీనిని 'మగ-ఆడ' అతుకు అని కూడా వాడుకలో అంటారు.పాలు అతుకు అనగా రెండు చెక్కల అంచులను నునుపుగా చేసి, జిగురు (Glue) పెట్టి అతికించడం.

'అతుకు' అనేది ప్రాచీన తెలుగు పదం. ఇది 'అతుకుట' అనే క్రియ నుండి వచ్చింది. హిందూపురం సరిహద్దు ప్రాంతాల్లో కన్నడ ప్రభావం వల్ల దీనిని 'జోడు' అని కూడా అంటారు. ఉదాహరణకు: "ఆ రెండు వాసాలను జోడు చెయ్యి" అంటే ఆ రెండింటిని అతకమని అర్థం. వడ్రంగి భాషలో "అతుకు సరిగ్గా కూర్చోవడం" అంటే పనిలో ఖచ్చితత్వం ఉందని అర్థం.

వడ్రంగులు మాట్లాడేటప్పుడు కొన్ని ప్రత్యేక పదబంధాలు వాడతారు. అతుకు కనపడకూడదు అంటే పని ఎంత నైపుణ్యంగా ఉండాలంటే, ఎక్కడ అతికించారో కూడా తెలియకూడదని దీని భావం. కావిడి అతుకు అనగా ఎడ్ల బండి కాడిని తయారుచేసేటప్పుడు వేసే బలమైన అతుకు.

హిందూపురం/రాయలసీమ ప్రాంతంలో పాతకాలపు ఇళ్ల వాకిళ్లు, చెక్క సామానులను గమనిస్తే, మేకులు లేకుండా కేవలం 'అతుకుల' తోనే దశాబ్దాల కాలం మన్నేలా తయారు చేసేవారు.

'బెజ్జం' అనేది వృత్తిపరంగా అత్యంత కీలకమైన పదం. సాధారణ భాషలో దీనిని రంధ్రం అన్నా, వడ్రంగి పనిలో దీనికి ఒక ప్రత్యేక పద్ధతి, ప్రాముఖ్యత ఉన్నాయి. వడ్రంగి పనిలో రెండు చెక్కలను అతకడానికి ఒక చెక్కకు చేసే రంధ్రాన్ని 'బెజ్జం' అంటారు. సాధారణంగా 'ఉలి' మరియు 'సుత్తి' సహాయంతో కలపను తొలిచి ఈ బెజ్జాన్ని చేస్తారు.

కీలు – బెజ్జం : ఒక చెక్కకు 'మొలక' చెక్కి, దానిని కూర్చోబెట్టడానికి మరో చెక్కకు చేసే రంధ్రాన్ని 'బెజ్జం' అంటారు. ఈ రెండింటి కలయికనే 'కీలు అతుకు' అంటారు. ఇది 'బిజ్జము' లేదా 'వ్యధము' అనే పదాల తద్భవ రూపం. హిందూపురం ప్రాంతంలో దీనిని 'బెజ్జం' అని స్పష్టంగా పలుకుతారు. మరికొన్ని చోట్ల దీనిని 'తొలుపు' అని కూడా అంటారు. బెజ్జం చేసే ప్రక్రియను 'బెజ్జం కొట్టడం' లేదా 'తొలచడం' అని పిలుస్తారు. వడ్రంగులు తాము చేసే పనిని బట్టి వీటిని విభజిస్తారు.

నిలువు బెజ్జం : కలప మందంలో నేరుగా చేసేది.

చెవి బెజ్జం : తలుపులు లేదా కిటికీల మూలల్లో వేసే ప్రత్యేకమైన రంధ్రం.

మొల బెజ్జం : కేవలం మేకు లేదా చివ్వ కొట్టడానికి చేసే చిన్న రంధ్రం. స్థానిక వడ్రంగుల భాషలో "బెజ్జం బిగుతుగా ఉండాలి" అనే మాట తరచూ వినిపిస్తుంది. అంటే, చేసిన రంధ్రంలోకి మరో చెక్క ముక్క సరిగ్గా (Tight fit) కూర్చుంటేనే ఆ వస్తువు గట్టిగా ఉంటుందని అర్థం.

చువ్వ చివ్వ :

'చివ్వలు' (లేదా చివ్వ) అనేది వస్తువుల పటుత్వానికి ప్రాణం వంటిది. ఆధునిక కాలంలో వాడే స్టీలు మేకులకు ప్రత్యామ్నాయంగా, పాతకాలం నుండి వాడుతున్న సాంకేతికత ఇది.రెండు చెక్కలను అతకడానికి, ఆ అతుకు కదలకుండా ఉండటం కోసం వేసే చెక్క మేకులను 'చివ్వలు' అంటారు. వీటిని సాధారణంగా చాలా గట్టిగా ఉండే కలపతో (టేకు లేదా వేప) వడ్రంగులు స్వయంగా తయారు చేస్తారు. ఒక చిన్న చెక్క

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881(Print); IMPACT FACTOR :10.16(2026); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer-Peer Reviewed, Refereed & Open Access International Journal - As per UGC Norms
(Fulfilled Suggests Parameters of UGC by IJMER)
Volume:15, Issue:4(3), April 2026
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received: Reviewed: Accepted
Publisher: Sucharitha Publication, India
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in

ముక్కను తీసుకుని, దానిని గుండ్రంగా లేదా చతురస్రాకారంగా సన్నగా చెక్కి (Sharpening) చివ్వలను సిద్ధం చేస్తారు. ముందుగా చెక్కకు 'బెజ్జం' చేసి, ఆ రంధ్రంలో ఈ 'చివ్వ'ను పెట్టి సుత్తితో గట్టిగా కొడతారు. ఇలా చేయడం వల్ల చెక్కకు చెక్కే బంధం ఏర్పడి, వంద ఏళ్లయినా అతుకు విడిపోదు.

'చివ్వు' (To shave or peel) అనే క్రియ నుండి ఈ పదం వచ్చింది. చెక్కను సన్నగా చెక్కడం వల్ల దీనికి ఆ పేరు వచ్చింది. హిందూపురం ప్రాంతంలో దీనిని 'చివ్వ' లేదా 'చివ్వ మొల' అని పిలుస్తారు. ఇది వృత్తి పదజాలంలో 'నామవాచకం'. బహువచనంలో 'చివ్వలు' అంటారు.

స్టీలు మేకులు కాలక్రమేణా తుప్పు పట్టి కలపను పాడు చేస్తాయి, కానీ 'చివ్వలు' కలపలో భాగమైపోతాయి కాబట్టి కలప పాడవదు. హిందూపురం ప్రాంతంలో తయారు చేసే ఎడ్ల బండ్ల చక్రాలకు, కాడికి కేవలం ఈ 'చివ్వల'నే వాడతారు. ఎంతటి బరువునైనా ఇవి తట్టుకుంటాయి. ఇంటి ప్రధాన ద్వారాల మూలల్లో అతుకులు ఊడిపోకుండా ఈ చివ్వలను కొట్టడం ఒక సాంప్రదాయ పద్ధతి. వడ్రంగులు చివ్వను రంధ్రంలోకి కొట్టే ముందు దానికి కొంచెం ఆముదం లేదా నూనె రాస్తారు. దీనివల్ల అది సులభంగా లోపలికి వెళ్లి, ఆ తర్వాత ఉబ్బి రంధ్రాన్ని గట్టిగా పట్టుకుంటుంది.

కమ్మరి :

హిందూపురం పరిసర ప్రాంతంలో ఉన్న కమ్మరి కుల భాషా విశేషాలు. వృత్తి ప్రత్యేకత. మాండలిక పదాల విశిష్టత పరిశీలిద్దాం.

కొలిమితిత్తి ప్రధాన ఉద్దేశ్యం కొలిమిలోని నిప్పు ఆరకుండా, ఇనుము ఎర్రగా కాలేందుకు నిరంతరం గాలిని ఊదడం. కమ్మరి తిత్తికి సంబంధించి మరిన్ని ఆసక్తికరమైన అంశాలను చూస్తే సాంప్రదాయకంగా ఇవి మేక లేదా గొర్రె తోలుతో తయారవుతాయి. తోలు సంచిని గాలితో నింపి, దానిని నొక్కడం ద్వారా గాలిని బయటకు పంపిస్తారు.

పనితీరు గురించి మాట్లాడుకుంటే తిత్తిని ఒక క్రమ పద్ధతిలో నొక్కినప్పుడు (లేదా లాగినప్పుడు), అది గాలిని సేకరించి ఒక చిన్న పైపు (Nozzle) ద్వారా మండుతున్న బొగ్గుల పైకి పంపుతుంది. దీనివల్ల కొలిమిలో ఉష్ణోగ్రత పెరిగి ఇనుము కరుగుతుంది లేదా మెత్తబడుతుంది. ఈ తిత్తుల్లో కొన్ని రకాలున్నాయి అవి ఏవంటే చేతి తిత్తి ఒక వ్యక్తి స్వయంగా చేత్తో ఊదేది. కాళ్ళతో తొక్కే తిత్తి దీనిని పెద్ద కొలిమిల వద్ద ఉపయోగిస్తారు. ప్రస్తుతం చాలా చోట్ల తోలు తిత్తుల స్థానంలో చేత్తో తిప్పే గాలి మరలు (Fans/Blowers) వచ్చాయి.

రాయలసీమ మాండలికంలో దీనిని 'తిత్తి' లేదా 'తుర్తి' అని పిలుస్తారు. సాధారణంగా కమ్మరి పనిలో ఒకరు ఇనుమును కొడుతుంటే, మరొకరు (సహాయకుడు) నిరంతరం ఈ తిత్తిని ఊదుతూ నిప్పును రాజేస్తుంటారు 'తిత్తి' అనే పదానికి కమ్మరి వృత్తి భాషలోనూ, సాధారణ తెలుగులోనూ చాలా లోతైన అర్థాలు మరియు ప్రయోగాలు ఉన్నాయి. హిందూపురం/రాయలసీమ మాండలికంలో దీని భాషా విశేషాలు ఇక్కడ చూద్దాం.

సంస్కృతంలోని 'దృతి' (తోలు సంచి) అనే పదం నుండి 'తిత్తి' పుట్టింది.కమ్మరి భాషలో ఇనుమును కాల్చడానికి గాలిని ఊదే తోలు సాధనం. దీనినే 'కొలిమి తిత్తి' అంటారు.

హిందూపురం వైపు ఈ పదాన్ని రకరకాలుగా వాడుతుంటారు. తుర్తి/తూర్తి: కొన్ని పల్లెల్లో 'తిత్తి'ని 'తుర్తి' అని కూడా అంటారు. "తిత్తి ఊదు" అనడానికి బదులు "తుర్తి పట్టు" అంటారు. గాలిని నింపి వదిలే గుణం ఉండటం వల్ల కొన్నిసార్లు దీనిని గాలి బూరతో పోలుస్తారు.

ముగింపు (Conclusion) :

"హిందూపురం మండలంలోని పనిముట్లు కాలంతో పాటు మారుతూ వస్తున్నప్పటికీ, వాటి వెనుక ఉన్న శ్రమ మరియు సృజనాత్మకత మాత్రం నిరంతరం కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి. మారుతున్న కాలానికి

అనుగుణంగా సాంప్రదాయ పనిముట్ల స్థానంలోకి ట్రాక్టర్లు, ఆధునిక యంత్రాలు వచ్చినప్పటికీ, ఇక్కడి గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థలో నాటి పనిముట్ల విశేషార్థం నేటికీ సజీవంగా ఉంది. ఈ సాధనాలు కేవలం పనులను సులభతరం చేయడమే కాకుండా, హిందూపురం ప్రాంతపు వృత్తి నైపుణ్యాన్ని తరువాతి తరాలకు అందించే వారధులుగా నిలుస్తున్నాయి. వీటి ప్రాముఖ్యతను గుర్తించి, ఆధునిక సాంకేతికతను జోడించి ముందుకు సాగడం ద్వారా ఈ ప్రాంతపు వృత్తులను మరింత బలోపేతం చేయవచ్చు."

ఆధార గ్రంథాలు :

సంపుటం

1.భద్రిరాజు కృష్ణమూర్తి (సంపాదకులు), తెలుగు వృత్తి పదకోశం: కుమ్మరి, కమ్మరి (1), తెలుగు అకాదమీ, హైదరాబాద్, 1974.

2.తూమాటి దోణప్ప, తెలుగు మాండలిక శబ్దకోశం, ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తు, హైదరాబాద్.

3.తెలుగు అకాడమీ, అనంతపురం జిల్లా మాండలిక భాషా స్వరూపం (మాండలిక అధ్యయన గ్రంథమాల), తెలుగు అకాడమీ ప్రచురణ.

4. పి.ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యం, ద్రావిడ భాషాశాస్త్రం, తెలుగు అకాడమీ, హైదరాబాద్.

5. కొత్తపల్లి వీరభద్రరావు, తెలుగుపై కన్నడ ప్రభావం, ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీ.

6. చిలుకూరి నారాయణరావు, ఆంధ్రభాషా చరిత్రము, వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు & సన్స్.

7. District Gazetteer, Anantapur District Gazetteers, Government Press (పాత కాలపు వృత్తి వివరాల కోసం).